

Bài 23

NẠN Ô NHIỄM MÔI TRƯỜNG

- Một số từ ngữ liên quan đến môi trường toàn cầu
- Tổ hợp : ai đó, gì đó, đâu đó, nào đó
- Kết cấu : có vẻ / tỏ vẻ / tỏ ra / ra vẻ + tính từ / động từ

1.

Hội thoại 1

Vợ chồng Tân và Lan nói chuyện với nhau về nạn ô nhiễm môi trường

- Lan Anh làm gì mà có vẻ bức tức thế?
- Tân Không bức sao được? Em xem: đèn đỏ, anh dừng lại, mà ai đó ở phía sau cứ nhấn còi inh ỏi.
- Lan Sao nhiều người cứ thích nhấn còi thế nhỉ? Tiếng còi làm cho thành phố càng thêm ồn ào, khó chịu.
- Tân Em nói đúng. Tiếng ồn cũng độc hại như các loại ô nhiễm khác như khói nhà máy, khói xe cộ, bụi bặm, rác thải sinh hoạt ... Đã vậy, anh còn suýt bị lấn một bịch nước của ai đó từ trên xe hơi ném ra nữa chứ!
- Lan Trên xe hơi ném ra à? Sao họ thiếu ý thức thế nhỉ?!

Sách dạy tiếng Việt trình độ C quyển 2

- Tân** Ừ. Nhiều người tỏ ra rất sành điệu, ăn mặc đẹp, đi xe đắt tiền nhưng lại không có ý thức giữ gìn vệ sinh công cộng.
- Lan** Chính vì vậy mà môi trường sống của chúng ta ngày càng bị ô nhiễm. Bây giờ hễ đi ra đường là phải trang bị đủ thứ: khẩu trang này, mắt kính này...
- Tân** Ừ. Phụ nữ thành phố này khi đi ra đường ai cũng trông giống như Ninza hết cả. Chán thật !
- Lan** Tại sao anh lại tỏ ra chán nản thế? Không nhìn được mặt các cô chứ gì ?
- Tân** Không, không phải thế.
- Lan** Anh đừng cố làm ra vẻ "trong sáng" nhé. Em biết rõ đàn ông các anh mà. Thôi, em đi mua thức ăn đây! À, anh có thấy cái khẩu trang của em ở đâu không ?
- Tân** Chắc nó ở đâu đó trong túi xách của em. Em tìm thử xem.

Từ ngữ

ô nhiễm	tiếng ồn	độc hại	rác thải	ý thức
sành điệu	vệ sinh	công cộng	môi trường	khẩu trang

Thực hành 1 : Trả lời câu hỏi

1. Điều gì đã làm cho Tân bức tức ?
2. Hãy nêu một số nguyên nhân gây nên ô nhiễm môi trường.
3. Một trong những hành động thiếu ý thức giữ gìn vệ sinh công cộng là gì ?
4. Vì sao bây giờ nhiều người phải mang khẩu trang khi ra đường ?

Thực hành 2 : Đọc các câu sau, đánh dấu ✓ vào ô thích hợp

	đúng	sai
1. Tiếng ồn cũng là một loại ô nhiễm.	☐	☐
2. Môi trường bị ô nhiễm là do khói bụi, rác thải và ý thức bảo vệ môi trường của con người.	☐	☐
3. Nhiều người nhìn bên ngoài rất có văn hóa nhưng lại hành xử thiếu văn hóa.	☐	☐
4. Người ta đeo khẩu trang, đeo kính khi ra đường cho ra vẻ sành điệu.	☐	☐

Hội thoại 2

Vợ chồng Tân và Lan tiếp tục nói chuyện về vấn đề môi trường

- Lan** Em mới đọc báo, thấy có công ti xả thẳng nước thải chưa qua xử lí ra sông đấy anh ạ.
- Tân** Ừ. Không phải một mà có nhiều công ti đã cố ý làm như vậy.
- Lan** Tại sao họ dám làm như thế, anh nhỉ ?
- Tân** Vì lợi nhuận. Em biết không, chi phí để xử lí nước thải công nghiệp khá lớn nên một số công ti đã tìm cách xả thẳng nước thải ra sông.

- Lan Nhưng làm như vậy họ không sợ bị ai đó phát hiện à ?
- Tân Chắc họ cũng biết là đến một lúc nào đó sẽ bị phát hiện thôi. Làm sao che giấu mãi được ?
- Lan Em nghĩ khi bị phát hiện, chắc là họ lại sẽ dời đi đâu đó ít bị kiểm soát về vấn đề môi trường hơn để tiếp tục tìm kiếm lợi nhuận cao, anh nhỉ ?
- Tân Không phải công ti nào cũng làm như vậy đâu. Chỉ có một số công ti nào đó thôi. Một điều theo anh là rất tốt để bảo vệ môi trường đó là hề có thông tin một công ti nào đó làm điều gì đó có hại cho môi trường thì khách hàng sẽ tẩy chay sản phẩm của công ti đó.
- Lan Vâng. Em sẽ làm như vậy. Nhưng anh có sẵn sàng nhịn nếu như em không mua những món ăn hay món uống mà anh ưa thích không đã ?

Từ ngữ

xả	nước thải	xử lí	cố ý	lợi nhuận
phát hiện	che giấu	kiểm soát	bảo vệ	tẩy chay

Thực hành 3 : Trả lời câu hỏi

1. Tại sao có một số công ti cố ý xả thẳng nước thải chưa qua xử lí ra sông ?
2. Theo Tân, các công ti đó có biết là đến một lúc nào đó họ sẽ bị phát hiện không ?
Bạn có nghĩ như vậy không ?
3. Có phải tất cả các công ti đều vi phạm luật môi trường không ?
4. Theo Tân thì biện pháp tích cực trong việc bảo vệ môi trường là gì ?
Bạn có ủng hộ cách làm đó không ?

Thực hành 4 : Đọc các câu sau, đánh dấu ✓ vào ô thích hợp

	đúng	sai
1. Vì lợi nhuận, một số công ti đã cố ý vi phạm luật bảo vệ môi trường.	☐	☐
2. Nếu làm đúng luật bảo vệ môi trường, các công ti sẽ thua lỗ.	☐	☐
3. Chỉ có các công ti nước ngoài mới phải tuân thủ luật môi trường, còn công ti trong nước thì không cần.	☐	☐
4. Tất cả các công ti đều thích đầu tư ở nơi ít bị kiểm soát về vấn đề môi trường.	☐	☐
5. Người tiêu dùng cũng có vai trò rất quan trọng trong việc bảo vệ môi trường.	☐	☐

2.

2.1 Cách dùng các tổ hợp: *ai đó, gì đó, đâu đó, nào đó*

Trong các tổ hợp trên, từ ...*đó* ... đi sau đại từ nghi vấn (*ai, gì, đâu, nào*) để biểu thị ý phiếm định. Ví dụ•:

- + Ở hội trường có ai đó đang nói về nạn ô nhiễm.
- + Nó nói cái gì đó mà tôi không nghe được.
- + Tôi biết có một cuốn sách nào đó nói về bảo vệ môi trường nhưng chưa nhớ ra.
- + Tìm kĩ lại xem, quyển sách ấy chỉ ở đâu đó thôi.

2.2. Kết cấu : *có vẻ / tỏ vẻ / tỏ ra / ra vẻ / + tính từ / động từ*

+ *Có vẻ*: Biểu thị sự đánh giá của người nói về vẻ bề ngoài của người, vật, sự việc nhưng chưa thật chắc chắn. Ví dụ :

- Bãi biển này có vẻ sạch sẽ đấy.
- Anh ấy hôm nay trông có vẻ buồn.

+ *Tỏ ra*•/ *Tỏ vẻ*•: Biểu hiện bằng nét mặt, cử chỉ, hành động để người khác thấy được thái độ của mình. Ví dụ :

- Thủ tướng mới tỏ ra rất năng nổ.
- Giám đốc tỏ vẻ hài lòng khi nước thải được xử lí cẩn thận.

+ *Ra vẻ* : Ý nghĩa giống như tỏ vẻ, tỏ ra nhưng thường biểu thị thái độ, tâm trạng không thật. Ví dụ :

- Cô ấy ra vẻ giàu có lắm nhưng có gì đâu.
- Nó ra vẻ nắm được vấn đề.

Thực hành 5 : *Chọn và điền các từ ai đó, gì đó, đâu đó, nào đó vào chỗ trống cho thích hợp*

1. Anh đợi một tí, chị Lan vừa chạy thôi.
2. Có đang tìm gặp chị ở ngoài cổng trường đấy !
3. Họ nói thầm với nhau điều mà trông có vẻ bí mật lắm.
4. Chị nghĩ là đã vào phòng chị lúc chị đi vắng à ?
5. Hình như tôi đã thấy ảnh của cô ấy trên một tạp chí rồi.
6. Chị đợi một chút nhé! Anh ấy chỉ đi gần đây thôi.
7. Chúng ta tìm một quán nước ngồi nghỉ chân một chút đi !
8. Tôi thấy có điều không thật trong lời nói của anh ta.

Thực hành 6 : Chọn và điền các từ có vẻ, tỏ ra, tỏ vẻ, ra vẻ vào chỗ trống cho thích hợp

1. Cuộc sống sôi động của thành phố này không hợp với bà Lam.
2. Anh ấy rất nghèo nhưng bao giờ cũng giàu có.
3. Đứa bé vui mừng khi trông thấy mẹ.
4. như mọi việc đang tiến triển rất thuận lợi.
5. Nó luôn là một người có trách nhiệm trong công việc.
6. Chị đừng như chưa biết gì về chuyện đó nhé!
7. Ông Nam rất tức giận khi nghe báo chí đưa tin không đúng về công ti mình.

3.

Ô NHIỄM MÔI TRƯỜNG

Người ta thường nói đến 3 loại ô nhiễm môi trường chính: ô nhiễm môi trường đất, ô nhiễm môi trường nước và ô nhiễm khí quyển. Ngoài ra còn có một số loại hình ô nhiễm khác như ô nhiễm tiếng ồn, ô nhiễm phóng xạ và ô nhiễm thực phẩm.

Môi trường đất là nơi con người và sinh vật sinh sống. Với nhịp độ gia tăng dân số, tốc độ phát triển công nghiệp và hoạt động đô thị hóa như hiện nay thì diện tích đất nông nghiệp ngày càng bị thu hẹp, chất lượng đất ngày càng bị suy thoái. Việc tăng dân số khiến cho con người phải đẩy mạnh khai thác tài nguyên đất: chặt phá rừng, sử dụng phân bón hóa học và các loại thuốc bảo vệ thực vật. Điều này đã làm cho đất bị suy thoái, ô nhiễm nặng nề do dư lượng phân hóa học và thuốc bảo vệ thực vật. Ngoài ra, môi trường đất còn bị ô nhiễm do con người chôn xuống đất tất cả các loại chất thải do mình tạo ra.

Ô nhiễm nước còn đáng lo ngại hơn ô nhiễm đất. Nước, nhất là nước ngọt, không phải là nguồn tài nguyên vô tận. Không những các vùng sa mạc, cao nguyên khô cằn vì bị thiếu nước mà ngay cả các thành phố, các khu công nghiệp cũng sẽ bị thiếu nước nghiêm trọng nếu con người vẫn giữ thói quen phung phí nước như hiện nay. Nước bị ô nhiễm thường là do trong hoạt động sản xuất công nghiệp, trong sinh hoạt, con người thải ra sông, hồ... các loại chất thải và nước thải độc hại.

Ô nhiễm khí quyển là vấn đề của toàn thế giới. Môi trường thế giới đang có nhiều biến đổi và có ảnh hưởng xấu đến con người và sinh vật. Hằng năm, con người khai thác và sử dụng hàng tỉ tấn than đá, dầu mỏ, khí đốt... Đồng thời thải vào môi trường một khối lượng lớn các chất thải khác nhau, làm cho hàm lượng các loại khí độc hại tăng lên nhanh chóng. Như vậy, ô nhiễm không khí là kết quả của sự thải ra không khí các chất thải khí độc hại ở thể hơi, bụi, khí như khí CO₂, hơi thủy ngân (Hg), hơi chì (Pb)... Ô nhiễm không khí cũng gây ra hiện tượng suy giảm tầng Ôzôn.

Từ ngữ

nhập độ

suy thoái

phân bón

hóa học

than đá

khối lượng

hàm lượng

phóng xạ

Thực hành 7 : Trả lời câu hỏi

1. Tại sao việc gia tăng dân số lại có liên quan đến nạn ô nhiễm môi trường ?
2. Ngoài các nguyên nhân như tăng dân số, phát triển công nghiệp và đô thị hóa thì còn có nguyên nhân nào khác nữa gây ra ô nhiễm đất ?
3. Nước thế nào thì bị coi là nước bị ô nhiễm?
4. Nguyên nhân chính gây ra ô nhiễm môi trường nước ?
5. Nguyên nhân chính gây ra ô nhiễm không khí?

Thực hành 8 : Đọc các câu sau, đánh dấu ✓ vào ô thích hợp

	đúng	sai
1. Chỉ có 3 loại ô nhiễm môi trường gây nguy hiểm cho con người.	☐	☐
2. Hạn chế việc gia tăng dân số là một trong những cách làm giảm ô nhiễm môi trường.	☐	☐
3. Một ngày nào đó nước ngọt sẽ không còn trên Trái Đất này.	☐	☐
4. Nước chỉ bị thiếu nghiêm trọng khi con người sử dụng phung phí mà thôi.	☐	☐
5. Tầng Ôzôn bị thủng (suy giảm) là do không khí bị ô nhiễm nặng nề.	☐	☐

4.

Thực hành 9 : Nghe CD, đánh dấu ✓ vào ô thích hợp

(Dùng từ điển tìm hiểu nghĩa của các từ ngữ dưới đây trước khi nghe CD)

tác hại

sinh vật

hô hấp

tim mạch

viêm họng

tức thở

hóa học

kim loại nặng

ung thư

rộp (da)

cao huyết áp

trầm cảm

	đúng	sai
1. Không khí ô nhiễm giết chết nhiều cơ thể sống kể cả con người.	☐	☐
2. Bệnh tật ngày càng nhiều do môi trường sống của con người ngày càng xấu đi do các loại ô nhiễm.	☐	☐
3. Chỉ có một nguyên nhân duy nhất gây ra sự tuyệt chủng của động vật.	☐	☐
4. Việc sử dụng nguồn nước ô nhiễm trong sinh hoạt, ăn uống là nguyên nhân gây ra 14.000 cái chết mỗi ngày.	☐	☐
5. Ô nhiễm tiếng ồn có thể gây ra bệnh ung thư.	☐	☐

Thực hành 10 : Nghe CD, đánh dấu ✓ vào ô thích hợp

(Dùng từ điển tìm hiểu nghĩa của các từ ngữ dưới đây trước khi nghe CD)

tuyệt chủng

thích nghi

lạnh giá

băng

tan

đúng sai

- Chỉ có một nguyên nhân duy nhất khiến động vật bị tuyệt chủng. ☐ ☐
- Môi trường sống thay đổi và không thể thích nghi là nguyên nhân chính làm cho động vật bị tuyệt chủng. ☐ ☐
- Chuột ít có nguy cơ bị tuyệt chủng vì chúng có khả năng thích nghi cao với môi trường sống. ☐ ☐
- Nếu môi trường thay đổi và các loại cây cho măng non không còn thì chắc chắn là gấu trúc sẽ bị tuyệt chủng. ☐ ☐
- Voi ma mút và tê giác lông mịn đã biến mất khi môi trường sống lạnh giá của chúng trở nên ấm áp hơn. ☐ ☐

5.

Thực hành 11 : Viết lại các câu sau (theo gợi ý của các từ ngữ in nghiêng)

Ví dụ: Con người khai thác đất quá mức đã làm cho đất bị suy thoái.

→ Đất bị suy thoái là do con người khai thác quá mức.

- Động vật bị tuyệt chủng là do chúng không thích nghi được với sự thay đổi của môi trường.
Nguyên nhân.....
- Nhiều doanh nghiệp chỉ nhận lỗi vi phạm gây ô nhiễm môi trường khi bị phát hiện.
Chỉ khi.....*mới*.....
- Môi trường sống của con người đang bị hủy hoại nghiêm trọng nhất từ trước đến nay.
Chưa bao giờ.....
- Các loại ô nhiễm đang hủy hoại sức khỏe của con người.
Sức khỏe của con người*bởi*
- Hàng năm, con người khai thác và sử dụng hàng tỉ tấn than đá, dầu mỏ, khí đốt ... Đồng thời con người cũng thải vào môi trường một khối lượng lớn các chất thải khác nhau.
Cùng với việc khai thác.....

Thực hành 12 :

→ Đọc các thông tin sau:

+ Ô nhiễm không khí, ô nhiễm môi trường được coi là kẻ giết người thầm lặng. Ô nhiễm không khí không những gây nên các loại bệnh đường hô hấp mà còn ảnh hưởng đến sự phát triển của thai nhi, là nguyên nhân làm chậm phát triển hệ thần kinh, trí não ở trẻ.

Sách dạy tiếng Việt trình độ C quyển 2

+ Môi trường nước ngày càng bị ô nhiễm do một lượng lớn nước thải từ các đô thị, khu công nghiệp và làng nghề xả ra môi trường vượt tiêu chuẩn cho phép. Ô nhiễm càng trầm trọng hơn bởi nước thải, khí thải và chất thải rắn xả ra môi trường không qua xử lý.

+ Theo Tổ chức Y tế thế giới (WHO) thì hằng năm, trên thế giới có hàng chục triệu người chết vì các loại dịch bệnh phát sinh do môi trường bị ô nhiễm. Chắc chắn là những cái chết này sẽ không xảy ra nếu môi trường sống trong sạch hơn.

➔ *Viết khoảng từ 150 đến 200 từ những suy nghĩ của anh (chị) về các vấn đề môi trường sau khi đọc các thông tin trên.*